

« بسمه تعالی »

تاریخ نظریه: ۱۳۹۹/۰۴/۰۳

شماره نظریه: ۳۰۸/۹۹/۷

شماره پرونده: ۳۰۸-۷۹-۹۹ ح

استعلام:

- ۱- آیا مدیر تصفیه به دلیل اجرایی نشدن قرارداد در شرکت ورشکسته می‌تواند دادخواست بطلان قرارداد را از دادگاه تقاضا کند؟
- ۲- با توجه به قید ضمانی بودن وجه چک، تقاضای استرداد لاشه چک ضامن از اختیارات مدیر تصفیه است یا شخص ضامن صادرکننده چک؟
- ۳- تکالیف اداره تصفیه در خصوص پیگیری و توقف عملیات اجرایی املاک ضامنین و راهنین شرکت ورشکسته چیست؟
- ۴- آیا ر بین ضامنین و راهنین تاجر ورشکسته با اداره تصفیه ابطه حقوقی وجود دارد؟
- ۵- آیا دریافت خسارت تاخیر تادیه از ضامنین و راهنین شرکت ورشکسته بعد از تاریخ توقف توسط بانک مجاز است؟ مدیر تصفیه در خصوص خسارت تاخیر تادیه اخذشده از ضامنین چه تکلیفی دارد؟
- ۶- با توجه به این که ورشکستگی شرکت ملازمه‌ای با ورشکستگی شرکاء ندارد و با فرض این که ورشکستگی و عدم ایفای تعهدات شرکت به مدیران سبب ورشکستگی مدیران شریک شده باشد، می‌توان از دادگاه صادرکننده حکم توقف و ورشکستگی تقاضای صدور حکم ورشکستگی تبعی مدیران تاجر را تقاضا؟ این تقاضا با مدیر تصفیه است یا مدیران شرکت؟

پاسخ:

- ۱- صرف نظر از اینکه در سؤال مشخص نیست قرارداد قبل یا بعد از تاریخ توقف شرکت ورشکسته منعقد شده است، علی‌الاصول صرف عدم امکان اجرای قرارداد از موجبات بطلان قرارداد نیست؛ مگر این که قرارداد پس از تاریخ توقف منعقد شده و مشمول

بندهای سه‌گانه ماده ۴۲۳ قانون تجارت باشد و یا این که ورشکستگی شرکت به تقلب باشد که برابر ماده ۵۵۷ این قانون که قراردادهای بعد از توقف باطل هستند، در فرض سؤال مدیر تصفیه فقط می‌تواند قراردادهای مشمول مواد ۴۲۳ و ۵۵۷ را باطل کند.

۲ و ۳- مدیر یا اداره تصفیه مسؤول تصفیه اموال، مطالبات و دیون تاجر ورشکسته است و نه ضامن و وثیقه‌گذار تسهیلات دریافتی از ناحیه تاجر؛ لذا مدیر یا اداره تصفیه نمی‌توانند نسبت به توقف عملیات اجرایی علیه ضامن یا راهن یا فک رهن یا استرداد لاشه چک ضامن اقدام کنند؛ بلکه ضامن برابر مقررات می‌تواند استرداد لاشه چک را از دادگاه صالح تقاضا کند.

۴- با توجه به پاسخ فوق، پاسخ به این سؤال روشن است و بین اداره (مدیر) تصفیه با ضامن یا راهن ورشکسته رابطه حقوقی وجود ندارد.

۵- اولاً، با توجه به رأی وحدت رویه شماره ۱۵۵ مورخ ۱۳۴۷/۱۲/۱۴ هیأت عمومی دیوان عالی کشور، از تاجر ورشکسته (مدیون اصلی) نمی‌توان خسارت تأخیر تأدیه و جریمه مطالبه کرد؛ بنابراین از ضامن تاجر ورشکسته نیز نمی‌توان خسارت تأخیر تأدیه دین ورشکسته را مطالبه کرد؛ زیرا وی آنچه را ضمانت کرده است که مدیون اصلی باید بپردازد؛ بنابراین وقتی که مدیون اصلی نباید خسارت تأخیر بپردازد، ضامن هم از آن معاف است؛ اما چنانچه پس از مطالبه دین اصلی از ضامن و تحقق مسؤلیت، از پرداخت امتناع کند و از او مطالبه خسارت تأخیر تأدیه شود، دادگاه وفق ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ و دیگر مقررات مربوط، از تاریخ مطالبه دین از ضامن حکم به پرداخت خسارت تأخیر تأدیه صادر می‌کند و در این فرض ورشکستگی تاجر تأثیری در مسؤلیت ضامن ندارد؛ زیرا این خسارت ناشی از تأخیر خود ضامن است و نه مدیون اصلی (تاجر). ثانیاً، مدیر تصفیه در قبال خسارت تأخیر تأدیه اخذ شده از ضامن ورشکسته تکلیفی ندارد؛ بلکه خود ضامن باید برابر مقررات اقدام کند.

۶- اولاً، برابر ماده ۱۲۸ قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱ «ورشکستگی شرکت ملازمه قانونی با ورشکستگی شرکا و ورشکستگی بعضی از شرکا ملازمه قانونی با ورشکستگی شرکت ندارد». این حکم که ناشی از استقلال شخصیت حقوقی شرکت است به‌عنوان یک اصل کلی در خصوص مدیران شرکت و اشخاص دیگر نیز جاری و جاری است. بنابراین در صورت ورشکستگی شرکت تجارتي، مدیران، ضامین و شرکای شرکت که تاجر هستند، ورشکسته تلقی نخواهند شد و صرف ورشکستگی شرکت تجارتي از موجبات ورشکستگی آنان نخواهد بود و خصوص بین انواع شرکت‌های تجارتي تفاوتی وجود ندارد. ثانیاً، بر فرض ورشکستگی مدیران شرکت، تقاضای ورشکستگی آنان برابر ماده ۴۱۵ قانون تجارت توسط یک یا چند نفر از طلبکاران یا حسب تقاضای تاجر یا دادستان امکان‌پذیر است و مدیران شرکت ورشکسته یا مدیر تصفیه تکلیفی در این خصوص ندارند.